

A diskurzusjelölők funkcionális spektrumának vizsgálata multimodális kontextusban

Abuczki Ágnes
Debreceni Egyetem

Pragmatika Kerekasztal

Pragmatikai kutatások Magyarországon 2014 –
Pragmatikai kutatások Debrecenben

Debrecen, 2014. május 9.

A kutatás célkitűzései

A **mondjuk, ugye és amúgy** szóalakok:

funkcionális spektrumának és **pragmatikalizációs** folyamatának feltérképezése,

nem konceptuális jelentéssel rendelkező használatának (DJ) **fizikai, formai** és **nem verbális** kísérőjegyeinek feltárása

beszélt nyelvi, **multimodális** korpuszban (HuComTech-korpusz)

DJ-választás kritériumai:

A válogatás szempontjai az elemek következő hasonlóságai és különbségei voltak, amelyek mentén megragadható az összehasonlító elemzés:

1. hasonlóságai: multifunkciósság, nagy hatókör, információkezelésben vesznek részt;
2. 2. különbségeik: különböző gyakoriság, különböző mértékű nem konceptuális természetű jelentés, különböző mértékű pragmatikalizáció, részben eltérő működés/viselkedés a résztvevői és textuális koordináták (Schiffrin 1987) tekintetében.

A diskurzusjelölők (DJ-k) definíciója

Procedurális jelentéssel bíró, multifunkciós, **kontextusfüggő**, morfológiailag heterogén összetételű funkcionális szóosztály, melynek elemei **nem rendelkeznek propozicionális tartalommal**, hanem inkább bizonyos **funkciókat** töltenek be (Fraser 1999):

- diskurzusszegmensek összekötése (ezzel segítve a megnyilatkozás feldolgozását és értelmezését),
- textuális, tematikai és interakciós/pragmatikai viszonyok és attitűdök jelölése (ezzel megkönnyítve az interakció lebonyolítását).

Szekvenciális jellemzőik: gyakran **diskurzusszegmensek határánál** fordulnak elő és **szünet** előzi meg és/vagy követi őket (Redeker 2006).

A diskurzusjelölők kiemelkedő szerepet játszanak a diskurzusszerkezet és koherencia fenntartásában és kifejezésében, így azok felismerése a diskurzus automatikus szegmentálását elősegítheti (Petukhova-Bunt 2009).

Fonológiai jellemzőjük: redukció

Leggyakoribb DJ-k a HuComTech-korpuszban: *hát, meg, tehát, úgyhogy, mondjuk, szerintem, ugye, tényleg, egyébként* (mondjuk összesen: 1677 példány a 222 felvételben)

Konceptuális és procedurális jelentéstípusok

[1] *Hogy a viszonyt rendezni kell, azt nem mi mondjuk, hanem Brüsszelben mondják – mi azt **mondjuk**, hogy a viszonyt rendezni akarjuk. Alapszerződést is szeretnénk kötni, valóban, március 20-áig, ha lehet.* (Magyar Nemzeti Szövegtár, magyarországi sajtó)

[2] *szeretek a belvárosban élni %o **mondjuk** elég nagy a szmog* (HuComTech, 017, informális)

A *mondjuk* jelentése az [1] példában konceptuális: a *nevezzük* igével egyenértékű; nem diskurzusjelölő, hanem igei funkciójában szerepel.

A [2] példában nem a fogalmi, hanem a procedurális jelentésében szerepel a szó, diskurzusjelölőként funkcionál, két megnyilatkozást köt össze, és használatával a beszélő ellentétet fejez ki/jelez előre; ezt az ellentétes viszonyt az összekötött szegmensek között explicitté teszi a hallgató számára.

További szerepei: új szempont bevezetése; témakifejtés, vélemény árnyalása, attitűdjelölés. Ezeket a funkciókat a kísérő nem verbális kifejezések, a szemöldök felhúzása és félrenézés is kifejezi.

A *mondjuk* elhagyásával mást jelentene, sőt, nehezen érthető lenne a közlés.

A DJ-k vizsgálatának anyaga

- MTK
- HuComTech-korpusz 50 felvétele (129307 tokens)
 - F: 300 perc (IA: 79%)
 - I: 520 perc (IA: 56%)

szóalakok	IA	IÓ	SUM
mondjuk (~'say')	208	177	385
ugye (~'is that so?')	103	82	185
amúgy (~'otherwise')	50	29	79

Főbb vizsgálatok

- **pragmatikalizációs** folyamatok vizsgálata a Magyar Történeti Korpusz és szótárak alapján (magjelentések megtalálása)
- **kérdőíves** felmérés → naív adatközlők által verbalizált funkciók csoportosítása
- a vizsgált diskurzusjelölők (DJ) bejelölése (**szegmentálás**)
- **multimodális tulajdonságaik kinyerése** az ELAN programban → példányok időtartamának és alaphfrekvenciájának mérése; kontextus vizsgálata: szünettartás, környező kötőszók, beszélő nem verbális viselkedése, vizuális jegyek, automatikus prozódiai annotáció: *frekvenciaváltozás iránya* (Szekrényes-Oravecz-Csipkés 2011; Hunyadi-Szekrényes-Borbély-Kiss 2012)
- a vizsgált diskurzusjelölők **megnyilatkozásbeli pozíciójának** és a **témairányításban** betöltött szerepének feltérképezése (megoszlás és gyakoriság tekintetében); illetve ezek összefüggése az **alaphfrekvencia automatikusan annotált trendszerű progressziójával**
- a szóalak és az őt kísérő kommunikatív szándékú, hasonló funkciót betöltő **gesztus** időbeli rendezésének vizsgálata
- **statisztikai elemzés** SPSS 13.0 szoftverrel: leíró statisztikai próbák, khi-négyzet próba, keresztábra (kontingenciatáblázat) elemzés, párosított t-próba
- **funkcionális annotációs séma kidolgozása** (szakirodalom, korábbi sémák, kérdőíves eredmények és lekérdezések alapján)

Töltelékszó vagy pragmatikai szereppel bíró diskurzusjelölő? Bevezető példák

„Gyorsan megy a motorom, *mondjuk* 120-140-nel.”

→ Elsősorban beszélő-orientált részvételi koordináta (Schiffrin 1987), de a hallgató megértését, feldolgozását is elősegíti a pontos adatolással; beszédaktus struktúra: informálás, pontosítás, saccolás; információ struktúra explicitté tétele: bevezeti az új információs egységet, specifikáció, részletezés; tematikus kontroll: témakifejtés, visszafelé hat, az előző tagmondat jelentését pontosítja

„Ez egy éve lehetett, vagy *mondjuk*, <*mondjuk*> 10 hónapja”

→ újrafogalmazás, önjavítás bevezetése/jelölése; kognitív funkció: lexikai előhívás; újrakezdés miatt hezitációs elemnek is tekinthető

Bevezető példák

- Tudna-e valamit-- vagy <vagy> olyan tulajdonságot, amiket ilyen pozitívnak gondol? Meg amiket kevésbé pozitívnak?
 - Hát %o kevésbé pozitív, hogy szétszórt vagyok nagyon
 - Uhum.
 - Ellustulom a dolgokat. Meg %o **mondjuk** ez egy állásinterjú.
- hirtelen ráébredést jelöl, szubjektív újraorientálás; ellentét az eddig elhangzottakkal; újfajta viszonyt hozzáállást fejez ki/jelöl a témához és a beszélgetőpartnerhez egyaránt
- Itt [Debrecenben] több az élmény meg a látnivaló, nekem legalábbis.
 - **Mondjuk** ott [Miskolc körül] meg vannak szép hegyek.
- megengedő szerkezet, új szempont bevezetése, ellenpontosítás, témához kapcsolódó szubjektív reorientáció, témakibontás

Kérdőíves felmérések

- A. Nyíltvégű kérdések
- B. Feleletválasztós kérdések

1. - Itt [Debrecenben] több az élmény meg a látnivaló, nekem legalábbis.
- Ott [Miskolc körül] meg vannak szép hegyek.
2. - Itt [Debrecenben] több az élmény meg a látnivaló, nekem legalábbis.
- **Mondjuk** ott [Miskolc körül] meg vannak szép hegyek.

Van-e különbség A és B között? Igen / nem

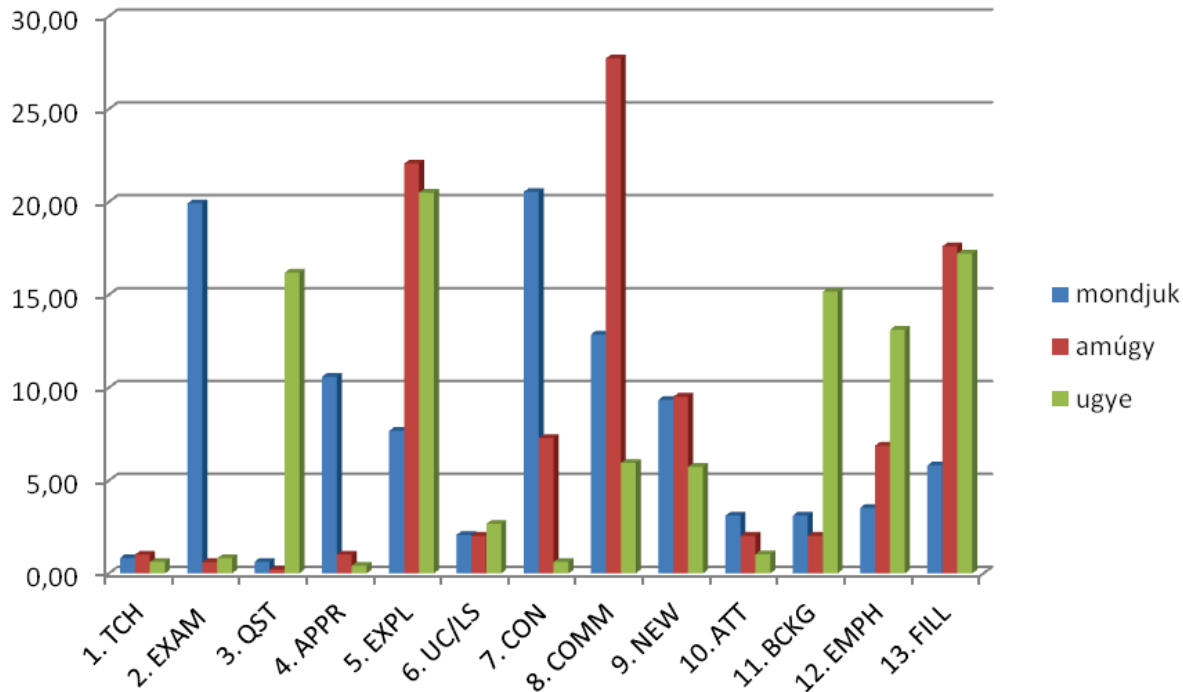
Benyomásaid alapján **mit/miket fejez ki a félkövérrel szedett szó (mondjuk, amúgy, ugye)** az adott szituációban, és **erre mi(k)ből következtetsz?**

Véleményed:

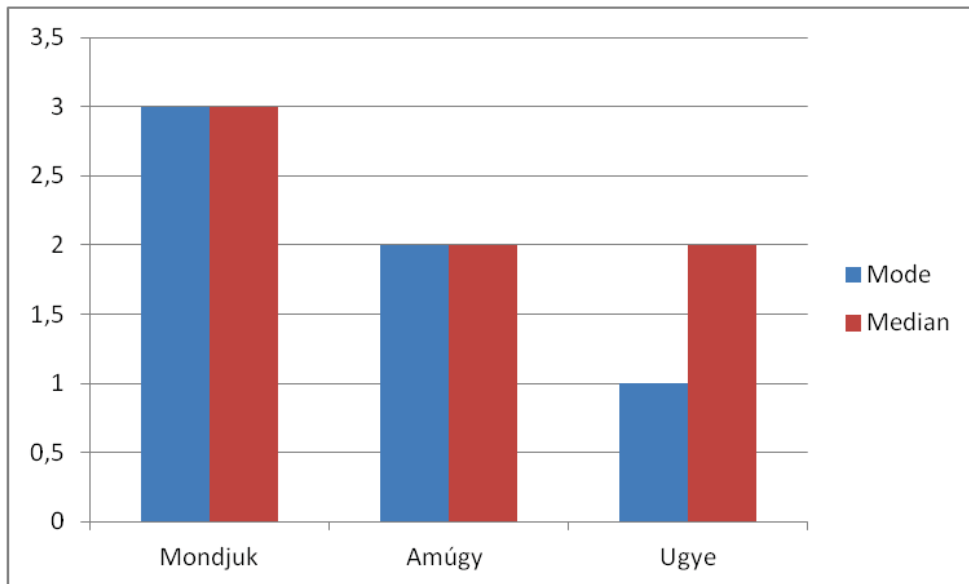
Kérdőíves felmérések - problémák

- Sok példa esetében szerencsésebb lett volna, és megkönnyítettem volna az adatközlőim dolgát a funkció azonosítása során, ha minimálpárok helyett, tágabb kontextust adok meg. Azonban kutatásom azon fázisában attól tartottam, hogy hosszabb társalgások bejátszása mellett nem éreznék annyira a különbséget a DJ-t tartalmazó és DJ-t nélkülöző (kivágott részt tartalmazó) videórészletek között.
- Maga a DJ-k használata is azt mutatja, hogy a nyelvhasználóknak van metapragmatikai reflexiója (metapragmatic awareness) a nyelvhasználatukra vonatkozóan, l. bővebben Verschueren erre vonatkozó munkáit (többek között Verschueren 2000), csak éppen nem minden esetben tudják biztosan körülhatárolni a funkciókat, és nem tudják pontosan verbalizálni az értelmezésüket.
- Felmerülő kérdések:
- A sokféle funkció hozzárendelése alátámasztja-e a multifunkciósságot? Minek a jelentése alapján határozzák meg a DJ szerepét? Csak a DJ alapján? Vagy az egész megnyilatkozás tartalmát értelmezik? A megnyilatkozásban a további DJ-k (pl. hát, meg, stb) hozzáadott jelentése alapján értelmeznek?

Kérdőíves felmérések

Kérdőíves felmérések (opcionális/kihagyhatóság vizsgálata)

Következő lépés: szegmentálás és a multimodális jegyek kinyerése

ELAN - 006mc22_Leaf

File Edit Annotation Tier Type Search View Options Window Help

Grid Text Subtitles Lexicon Audio Recognizer Video Recognizer Metadata Controls

A_speaker wordseg
ugye

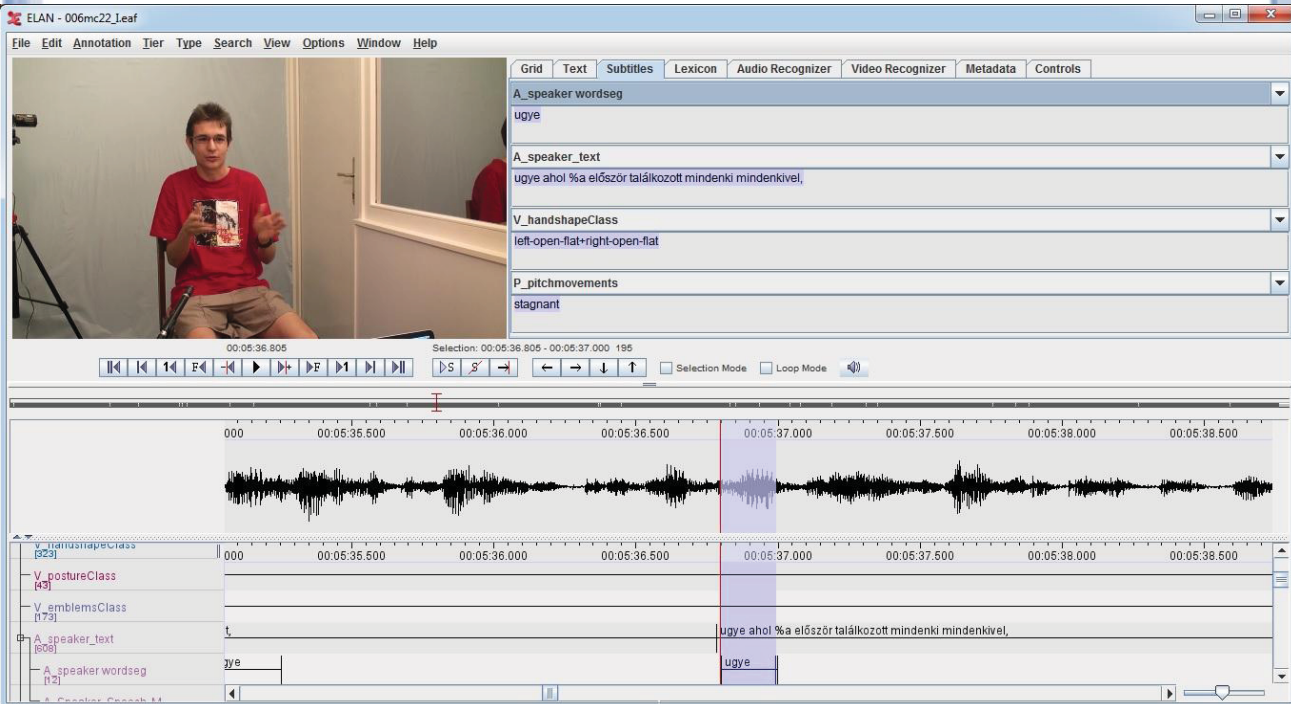
A_speaker_text
ugye ahol %a először találkozott mindenki mindenkivel,

V_handshapeClass
left-open-flat+right-open-flat

P_pitchmovements
stagnant

00:05:36.805 Selection: 00:05:36.805 - 00:05:37.000 195

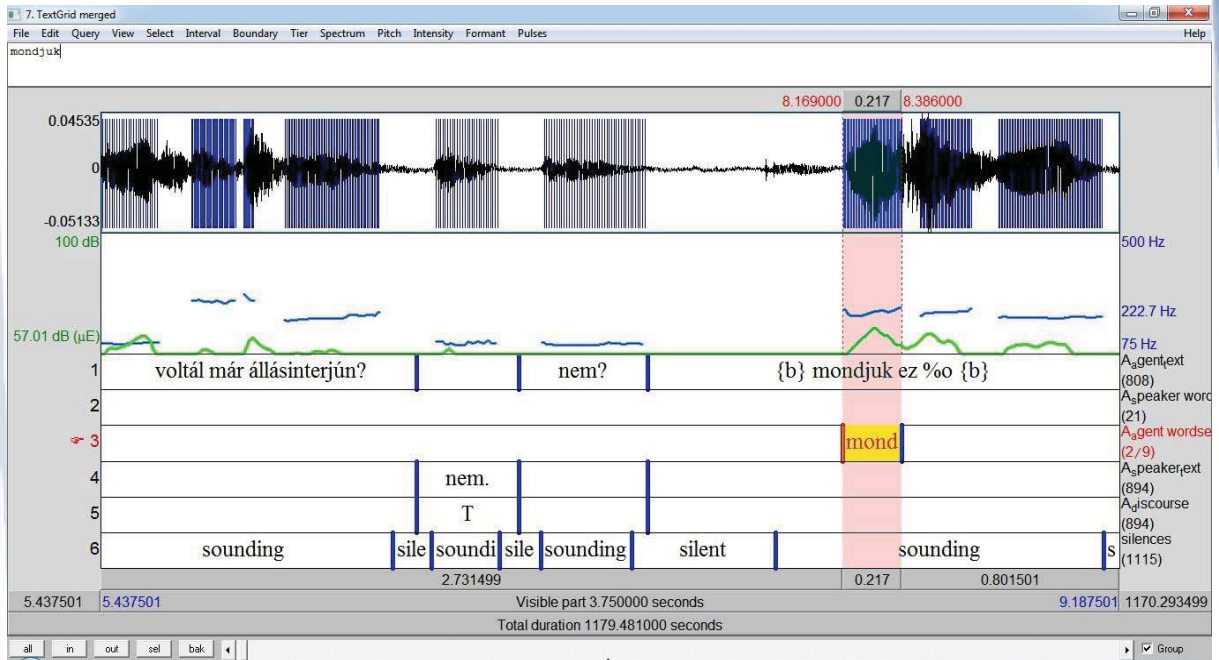
Selection Mode Loop Mode

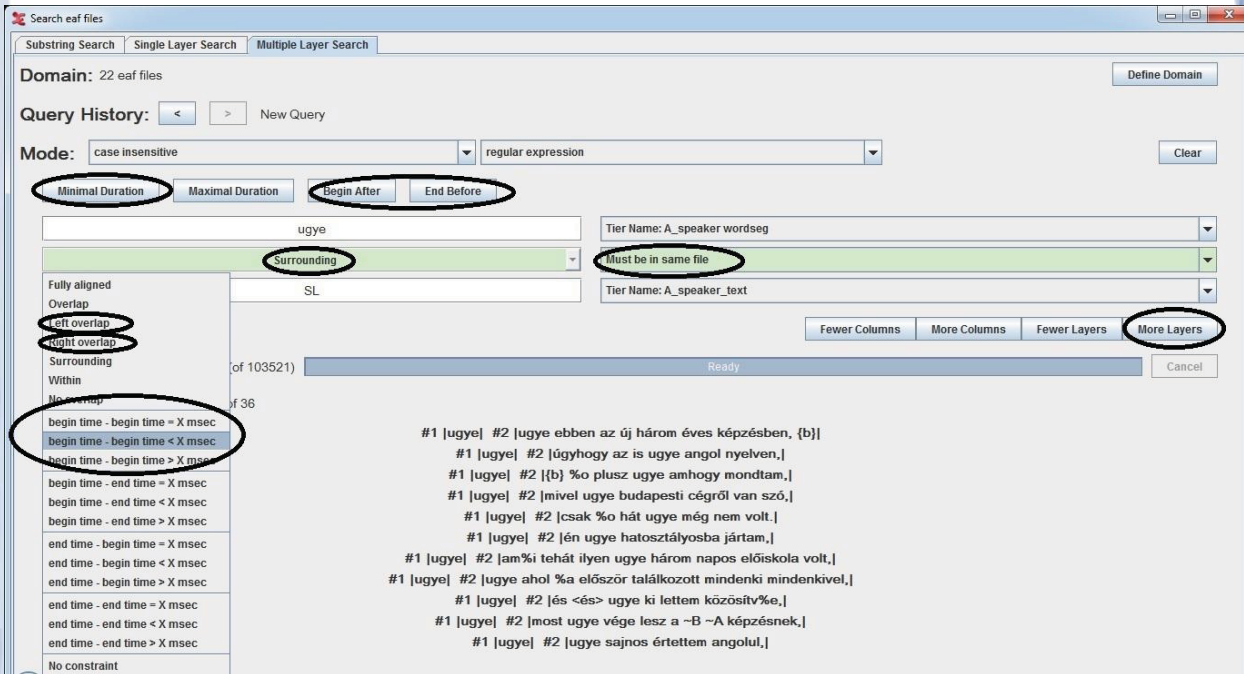
The screenshot displays the ELAN software interface. At the top, there is a menu bar with options: File, Edit, Annotation, Tier, Type, Search, View, Options, Window, Help. Below the menu is a toolbar with icons for file operations and playback controls. The main window is divided into several sections. On the left, there is a video window showing a man in a red shirt sitting and speaking. Below the video is a timeline with a red vertical line indicating the current time, 00:05:36.805. The selection range is 00:05:36.805 - 00:05:37.000. The right side of the interface shows a list of annotation tiers. The selected tier is 'A_speaker wordseg', which contains the word 'ugye'. Below it is the 'A_speaker_text' tier, which contains the sentence 'ugye ahol %a először találkozott mindenki mindenkivel,'. Other tiers include 'V_handshapeClass' with the value 'left-open-flat+right-open-flat' and 'P_pitchmovements' with the value 'stagnant'. At the bottom, there is a large audio waveform and several tracks for video annotations, including 'V_handshapeClass', 'V_postureClass', 'V_emblemsClass', and 'A_speaker_text'. The 'A_speaker_text' track shows the word 'ugye' aligned with the audio waveform.

Következő lépés: szegmentálás és a multimodális jegyek kinyerése

(itt: hangzó részek és szünet automatikus annotálása)

Következő lépés: szegmentálás és a multimodális jegyek kinyerése

Search eaf files

Substring Search Single Layer Search Multiple Layer Search

Domain: 22 eaf files Define Domain

Query History: < > New Query

Mode: case insensitive regular expression Clear

Minimal Duration Maximal Duration **Begin After** End Before

ugye Tier Name: A_speaker wordseg

Surrounding Must be in same file

SL Tier Name: A_speaker_text

Fewer Columns More Columns Fewer Layers **More Layers** Cancel

of 103521 Ready

of 36

begin time - begin time = X msec
begin time - begin time < X msec
begin time - begin time > X msec
begin time - end time = X msec
begin time - end time < X msec
begin time - end time > X msec
end time - begin time = X msec
end time - begin time < X msec
end time - begin time > X msec
end time - end time = X msec
end time - end time < X msec
end time - end time > X msec
No constraint

#1 [ugye] #2 [ugye ebben az új három éves képzésben, {b}]
#1 [ugye] #2 [úgyhogy az is ugye angol nyelven,]
#1 [ugye] #2 [{b} %o plusz ugye amhogy mondtam,]
#1 [ugye] #2 [mivel ugye budapesti cégről van szó,]
#1 [ugye] #2 [csak %o hát ugye még nem volt.]
#1 [ugye] #2 [én ugye hatosztályosba jártam,]
#1 [ugye] #2 [am%i tehát ilyen ugye három napos előiskola volt,]
#1 [ugye] #2 [ugye ahol %a először találkozott mindenki mindenkivel,]
#1 [ugye] #2 [és <és> ugye ki lettem közösvé,]
#1 [ugye] #2 [most ugye vége lesz a ~B ~A képzésnek,]
#1 [ugye] #2 [ugye sajnós értettem angolul,]

Beszéddallam – az alapfrekvencia progressziójának automatikus annotációja alapján

Cél: dallammenet alakulásának címkézése

Elméleti útmutató: Piet Mertens (2004): a vokális szótagmag alapfrekvenciájának stilizált kontúrját felhasználva rendelnek prozódiai annotációt a fonetikai transzkripcióhoz.

Eljárás:

- A módszer algoritmizálása a Praat beszédfeldolgozó program beépített szkriptnyelvén történt.
- A beszédfolyamban mért **alapfrekvencia értékek progressziója mentén a dallammenet stilizált formára hozása.**
- A stilizáció az intenzitáscsúcsok alapján detektált **szótagmagok mentén** történik → holisztikusabb trendvonal
- A beszédfolyam meghatározott szegmentumaihoz **beszélőnként** (F0 értékek szórása alapján, a kiugróan magas és alacsony értékek kihagyásával) **meghatározott küszöbértékek használatával tonális karaktert jelölő annotációs címke hozzárendelése.**

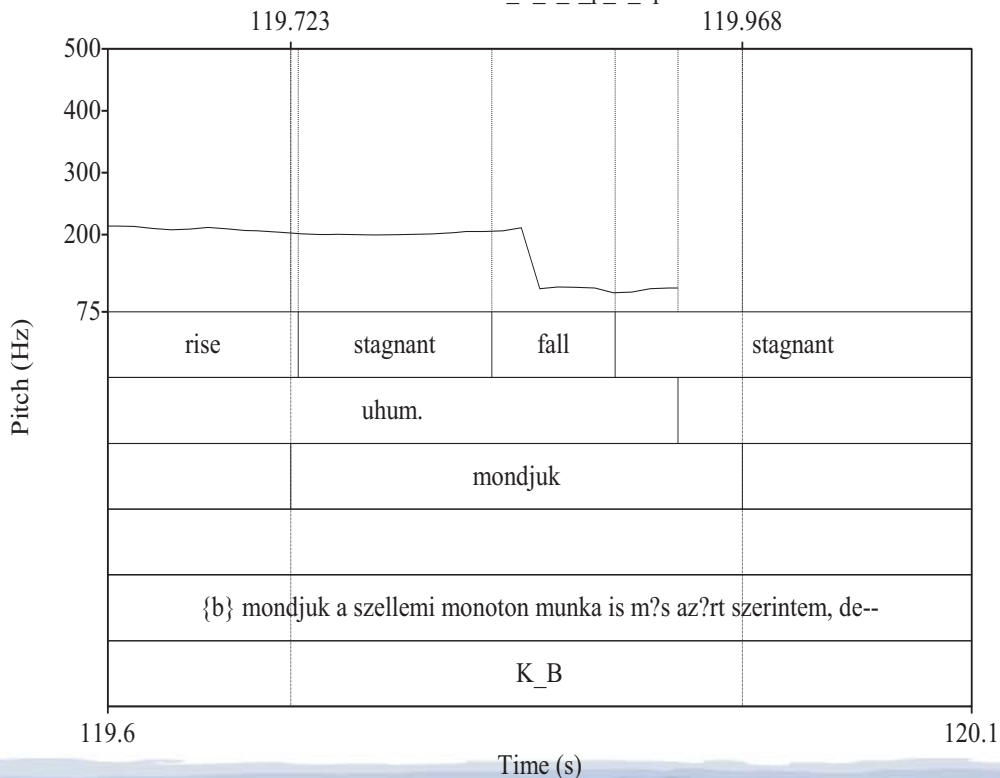
Eredmény:

- Az F0 értékek szórása alapján meghatározott küszöbérték szerint a dallammenet osztályozása és címkézése, korábban 3, jelenleg már 5 típusba: szintentartó, ereszkedő, eső, emelkedő, szökő.
- Az osztályozás eredményei Praat TextGrid fájlokban kerülnek további elemzésre és lekérdezésre.

(Hunyadi-Szekrényes-Borbély-Kiss 2012, Szekrényes-Csipkés-Oravec 2011)

Újrafogalmazás funkciója eső dallammal

003mv19_F_a_s_p_v_up

Többszintű lekérdezés

The screenshot shows the 'Search eaf files' application window. The interface includes a search mode dropdown set to 'regular expression', a search term 'mondjuk', and a search button. The results pane shows a list of annotations for 'mondjuk' with various phonetic and linguistic tags. A context menu is open over the results, with 'Show Frequency view (by frequency)' and 'Save hit statistics' highlighted.

Search eaf files

Substring Search Single Layer Search Multiple Layer Search

Domain: 48 eaf files Define Domain

Query History: < > New Query

Mode: case insensitive regular expression Clear

Minimal Duration Maximal Duration Begin After End Before

mondjuk Overlap T Overlap -

Tier Name: A_speaker wordseg Must be in same file Tier Name: A_discourse Must be in same file Tier Name: P_pitchmovements

Find Fewer Columns More Columns Fewer Layers More Layers

Found 87 hits in 87 annotations (of 244971) Ready Cancel

< > Hit 33 - 40 of 87

- Show Frequency view
- Show Frequency view (by frequency)
- Show hit in transcription
- Show info balloons
- Context Size
- Font
- Save hits
- Save hit statistics

#1 |mondjuk| #2 |T| #3 |stagnant|
#1 |mondjuk| #2 |T| #3 |stagnant|
#1 |mondjuk| #2 |T| #3 |stagnant|
#1 |mondjuk| #2 |T| #3 |stagnant|
#1 |mondjuk| #2 |T| #3 |fall|
#1 |mondjuk| #2 |T| #3 |stagnant|
#1 |mondjuk| #2 |T| #3 |rise|
#1 |mondjuk| #2 |T| #3 |stagnant|

A mondjuk két fő szerepe: lexikális keresés és ellenpontosítás kifejezése

LXS= lexical search (lexikális keresés):

Pszicholingvisztikai jelenség (bár a nyelvűvelő irodalom hajlamos töltelékelemnek tekinteni),

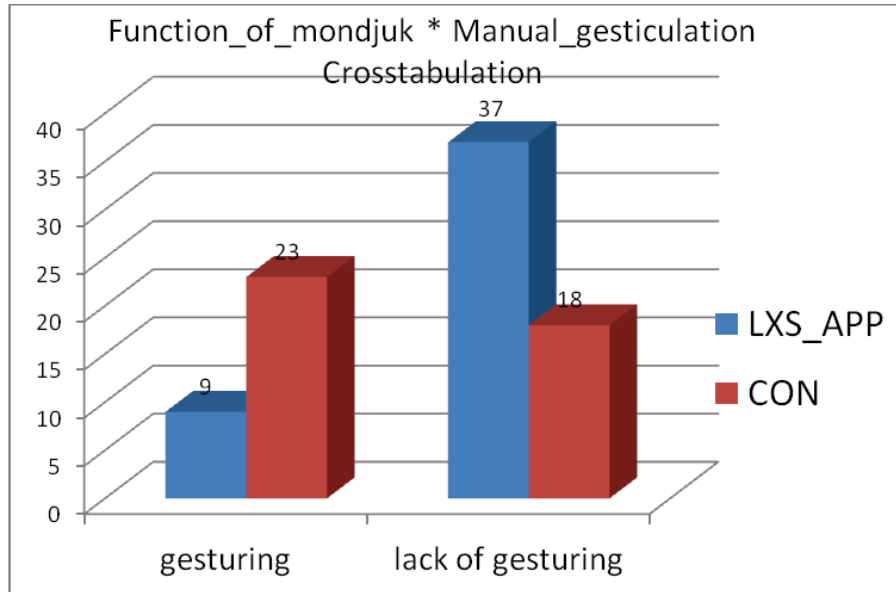
Vizuális jegyek: jellemző a felfelé vagy oldalra (*averted*) irányuló tekintet, és/vagy az előhívást imitáló (általában körkörös) kézmozgás,

Akusztikus jegyeknek is kell lenniük, és lehetséges, hogy szerkezeti mutatók is vannak. A beszélők tipikusan elnyújtottabban és kisebb intenzitással ejtik a diskurzusjelölőt, mint nyomatékosításnál, és ezt gyakran felfelé és oldalra irányuló tekintetmintázat kíséri.

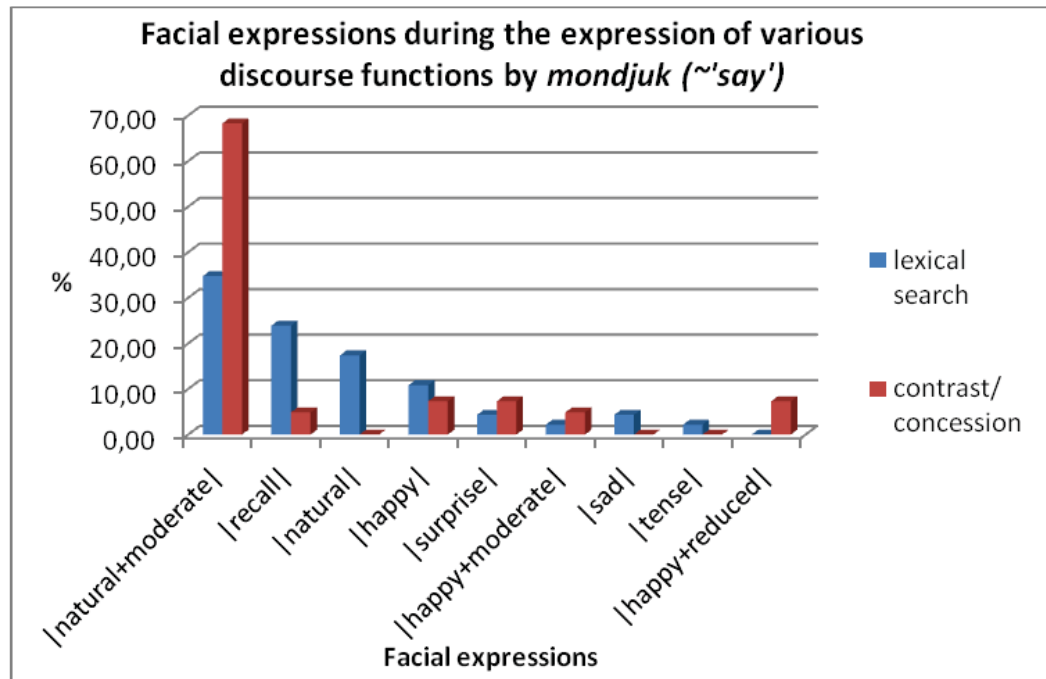
CON= concession (megengedés):

A megengedő jelentéstartalmú diskurzusjelölő általában azt a körülményt, feltételt vezeti be vagy jelöli (általában egy mellékmondatban), amely bizonyos fokig ellentétben van a főmondat tartalmával, de nem akadályozza meg, hanem "megengedi" a főmondatban foglaltak megvalósulását. A két diskurzusszegmensbeli gondolat között fennálló meglepő vagy váratlan viszonyt egy DJ fejezi ki esetünkben. (A megengedést a magyarban számos diskurzusjelölő/kötőszó kifejezheti (pl. *bár, pedig, de, noha*), és ezek sok esetben nem cserélhetők fel egymással.)

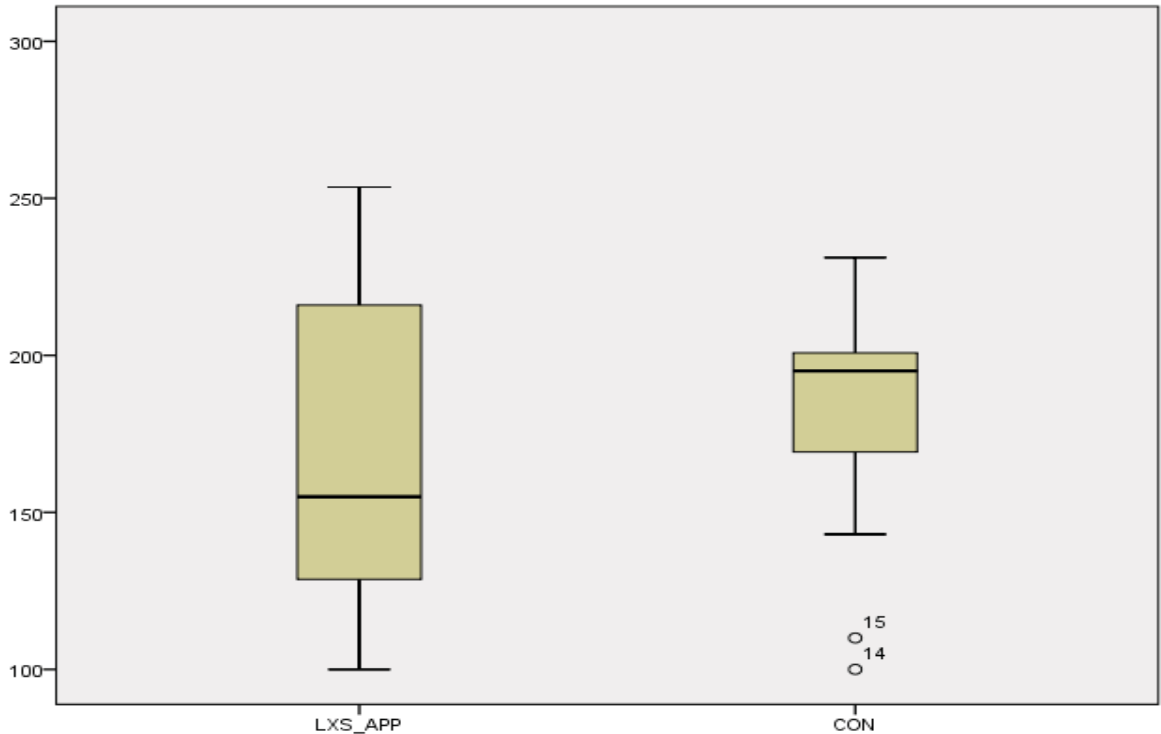
LXS vs. CON

LXS vs. CON

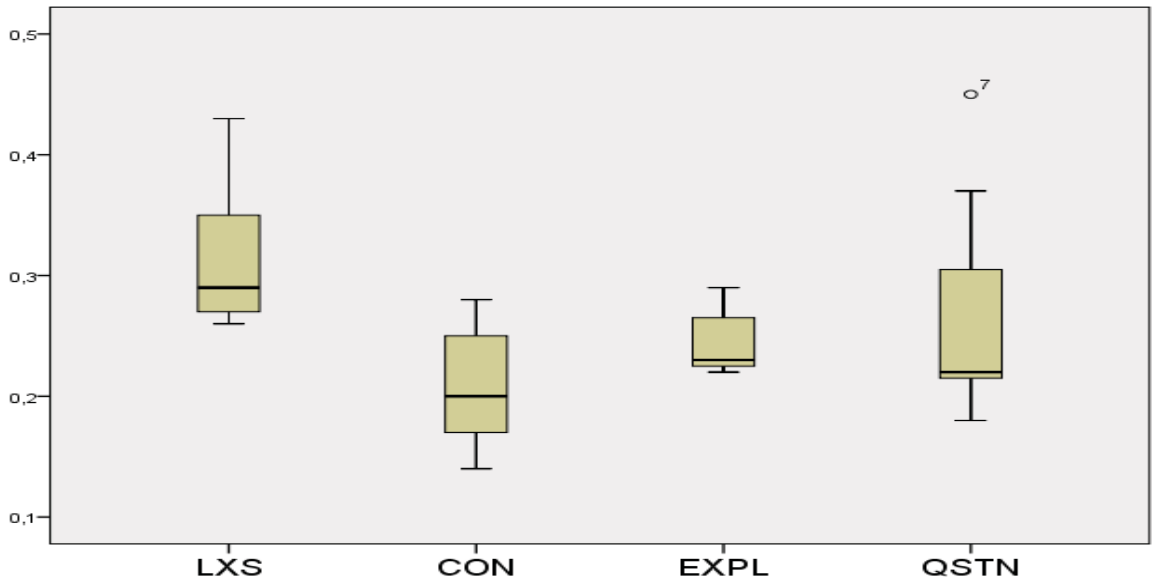

LXS vs. CON (mean F0, nők)

DJ-k időtartama különböző szerepekben

Duration of DMs

Steps of the analysis:
Analyzed distinctive features of
mondjuk (~say) in order of
importance/distinguishing power

1. duration of DM

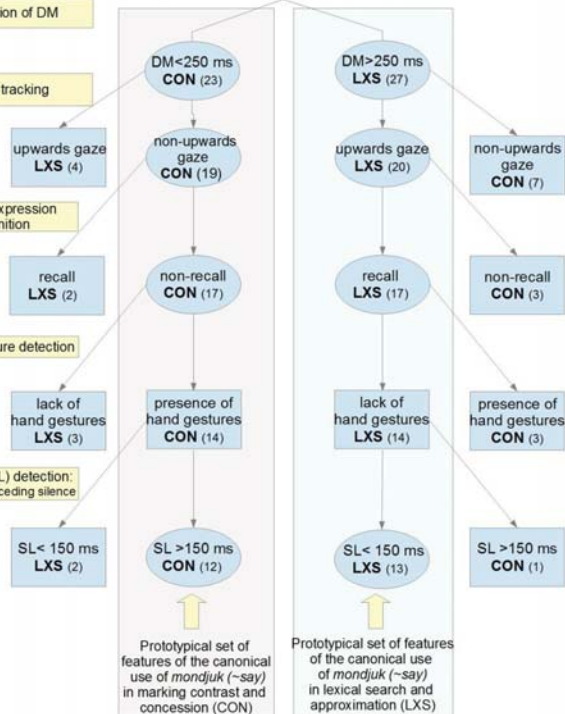
2. gaze tracking

3. facial expression
recognition

4. hand gesture detection

5. silence (SL) detection:
duration of preceding silence

LXS / CON
0.5 / 0.5
(25 / 25 tokens)

A DJ-k pragmatikai funkcióinak annotálására tervezett séma

Szakirodalom: Németh T. 1998 , Fraser 1999, Furkó 2007, Dér 2009, Shirm 2011

Korábbi dialógusannotációs sémák, amelyek a DJ annotációt is érintik: DiAMSL → DIT ++, Pragmatext

A társalgás annotálásra kerülő dimenziói, amelyekben a DJ-k szerepet játszhatnak:

1. **Saját beszéd/mondandó irányítása:** lexikai előhívás, önjavítás, példaadás
2. **Attitűdjelölés:** pragmatikai erő módosító (tompító), saccolás, nyomatékosítás (saját vélemény kihangsúlyozása) kifejezése
3. **Interakciós/személyközi funkciók:** egyetértés, egyet nem értés (másik véleményével való szembenállás vagy ellenvetés kifejezése), udvariasság/homlokzatvédelem
4. **Társalgás strukturálása/beszédjog szabályozása:** szomszédsági pár *várt* második tagja, szomszédsági pár *nem várt* második tagja
5. **Tematikus** kontroll: témaindítás, témakifejtés, témaváltás
6. **Illokúciós** funkciók

Annotációs felület az ELAN programban

The screenshot displays the ELAN software interface for audio annotation. The window title is "ELAN - 006mc22_Leaf". The menu bar includes File, Edit, Annotation, Tier, Type, Search, View, Options, Window, and Help. The main interface is divided into several sections:

- Video View:** A small window on the left shows a man in a red shirt sitting in a chair, reading a book.
- Annotation Panel:** On the right, a list of annotation tiers is visible, including "A_agent_text", "A_Agent_Thematic_F", "A_Agent_Interactional_F", "A_Agent_Ilocutionary_F", and "cons". The "A_agent_text" tier is currently selected, showing the text "mondjuk nem látszott annyira".
- Timeline and Audio:** The central part of the interface features a timeline with a time scale from 00:19:00 to 00:22:50. Below the timeline is a waveform representing the audio signal. A vertical red line indicates the current playback position at approximately 00:21:00.
- Annotation Grid:** Below the waveform, a grid displays various annotation tiers. The "A_agent_text" tier is highlighted in blue, showing the text "mondjuk nem látszott annyira". Other tiers like "A_Agent_Interactional_F" and "A_Agent_Ilocutionary_F" also show annotations such as "mondjuk", "elaborate", "politenes", and "cons".

The interface includes standard playback controls (play, stop, previous, next, etc.) and a selection mode checkbox. The current selection is indicated as "Selection: 00:00:20.744 - 00:00:20.944 200".

Megfigyelt együttjárások (amikor gesztus is kíséri a DJ-t)

Pragmatikai funkció + vizuális marker

Saccolás funkciója + fej oldalra mozdítása („Gyorsan megy a motorom, *mondjuk* olyan 120-140-nel.”; „*Mondjuk*, *mondjuk* olyan nettó százezer forintot szeretnék.”)

Példaadás funkciója + a tenyér nyitott kézzel felfelé néz („Rossz tulajdonságok? Nehéz megmondani, de *mondjuk* a késés sajnos.”)

Ellentézés funkciója + szemöldök felhúzása + félrenézés („Szeretek a belvárosban élni, *mondjuk* elég nagy a szmog.”)

Újrafogalmazás vagy **önjavítás** funkciója, **lexikai előhívás** + fej oldalra döntése, felfelé vagy félrenézés („Ez egy éve lehetett, vagy *mondjuk*, *mondjuk* 10 hónapja”)

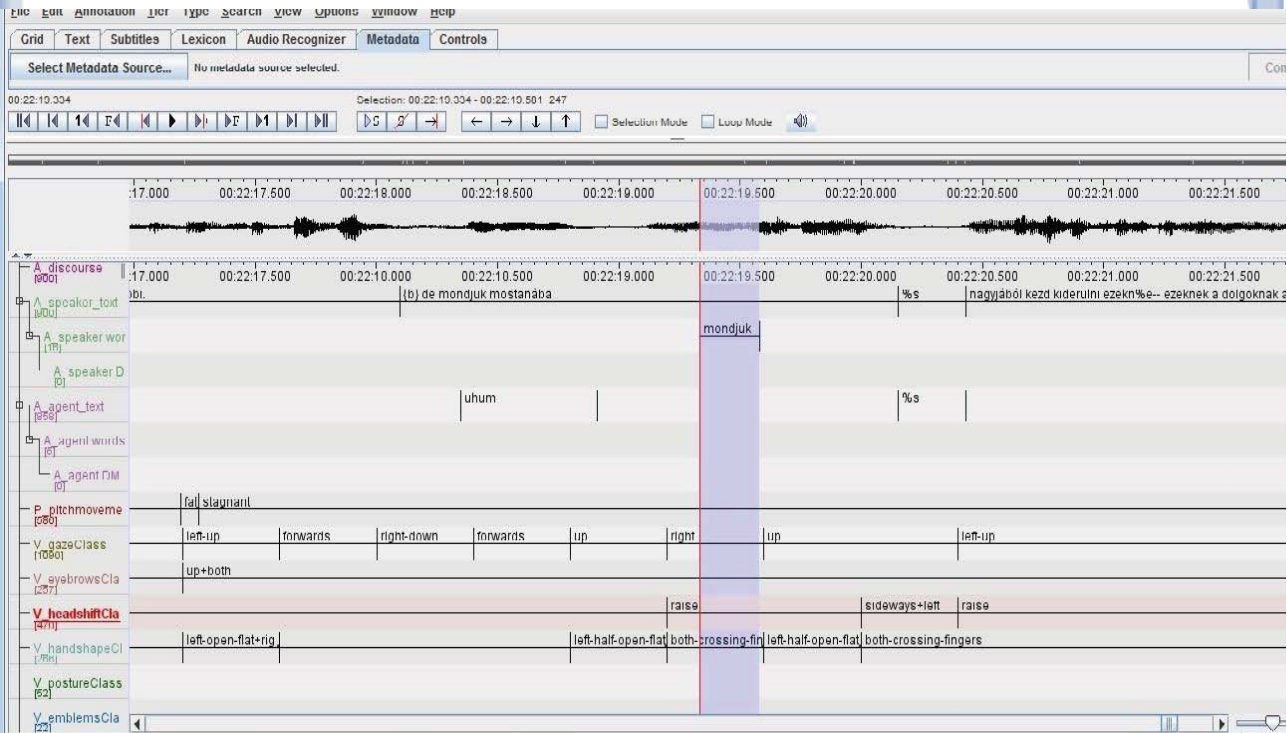
A verbális DJ-t gyakran **megelőzi** az őt kísérő kommunikatív szándékú, hasonló funkciót betöltő gesztus. (ELAN pillanatkép betöltött videoval)

Ellentézés nyomatékosítása

„Igazad van, **de** mondjuk mostanába nagyjából kezd kiderülni ezeknek ezeknek a dolgoknak az alapja.”

Témakifejtés, ellentétezés kifejezése: Gesztus (eyebrows up, headshift raise) korábban kezdődik

Együttjáró funkciók

- példaadás, információ rendezés: specifikáció, új információ, tematikus kontroll: témakifejtés, NVC: kézi gesztusok, palm up
- ellentétezés, ellepontoszás az eddig elhangzottakkal szemben (ált. új szempont bevezetésével); koherenciaviszony: ellentét jelölése, NVC: fejrázás, szemöldök felvonása, oldalra nézés (averted gaze)
- interakciós funkció: egyet nem értés; társalgás/diskurzusirányító funkció: szomszédségi pár nem várt/nem preferált 2. tagját vezeti be (pozíció: megnyilatkozás elején, szünet előzi meg)
- tematikus kontroll: témakifejtés, concession (megengedő szerk.), NVC: felfelé nézés

Eredmények összefoglalása

Szekvenciális elemzés eredménye:

- Pozíció: legtöbbször a megnyilatkozás belsejében

Használatának gyakorisága:

- Különbség a társadalmi nem függvényében: férfi > nő (gyakoriság)
- Műfaj, szituáció, adattípus mentén: informális > formális ($p=0,002$)

Státusa:

- Nem csak töltelékszó, pragmatikai szereppel bír, széles a pragmatikai funkcióspektruma (különböző textuális, tematikus és interakciós funkciók, legkézenfekvőbb funkciói: példaadás, saccolás, ellentétezés, témakifejtés bevezetése)

Prozódiai jellemzők:

- Prozódiailag nem független elem, ritkán határolja szünet a DJ-t (akár előtte, akár utána).
- Statisztikailag kimutatható a kapcsolat a pozíció és a beszéddallam, valamint a témairányítást jelző szerep és a beszéddallam között.

Szakirodalom:

- Boersma P. & Weenink, D.** (2007): *Praat: doing phonetics by computer 5.0.02*. University of Amsterdam: Institute of Phonetic Sciences. <http://www.praat.org>
- Bunt, H. & Black, W.** (2000): The ABC of Computational Pragmatics. In: *Abduction, Belief and Context in Dialogue: Studies in Computational Pragmatics*. Amsterdam: John Benjamins.
- Fraser, B.** (1990): An approach to discourse markers. *Journal of Pragmatics* 14, 383–395.
- Furkó, P. B.** (2007): *The pragmatic marker – discourse marker dichotomy reconsidered – the case of well and of course*. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó.
- Hunyadi L. - Szekrényes I. - Borbély A. - Kiss H.** (2012): Annotation of spoken syntax in relation to prosody and multimodal pragmatics. *Proceedings of 3rd Cognitive Infocommunications Conference*. Kosice.
- Markó, A. - Dér, Cs. I.** (2008) Magyar diskurzuszjelölők korpuszalapú vizsgálata. In: Bereczki András–Csepregi Márta – Klima László (szerk.) *Urálisztikai Tanulmányok 18. Ünnepi írások Havas Ferenc tiszteletére*. Budapest: ELTE BTK Finnugor Tanszék - Numi-Tórem Finnugor Alapítvány. 535–556.
- Mertens, P.** 2004.
- Östman, Jan-Ola .** (2006) Constructions in cross-language research: Verbs as pragmatic particles in Solv. In Fischer (ed.), pp. 237-257
- Redeker, G.** (1990) Ideational and pragmatic markers of discourse structure. *Journal of Pragmatics* 14: 367- 381.
- Schiffrin, D.** (1987) *Discourse markers*. Cambridge: Cambridge University Press. 62
- Schirm, A.** (2011) A diskurzuszjelölők funkciói: a *hát*, az *-e* és a *vajon* elemek története és jelenkori szinkrón státusa alapján. Szeged (doktori disszertáció)
- Schourup, L. C.** (1985) *Common discourse particles in English conversation*. New York: Garland.
- Szekrényes I. - Csipkés L. - Oravecz Cs.** (2011): A HuComTech-korpusz és -adatbázis számítógépes feldolgozási lehetőségei. Automatikus prozódiai annotáció. In: *VIII. Magyar Számítógépes Nyelvészeti Konferencia*. Szeged: JATEPress, 190-198. ISBN 978-963-306-121-3; www.inf.u-szeged.hu/mszny2011/.../mszny2011_press_nc_b5.pdf
- Stenström, A-B.** (1990): Lexical items peculiar to spoken discourse. In: J. Svartvik (ed.) *The London-Lund Corpus of Spoken English: description and research*. Lund, Lund UP: 137-175.
- A munkát a TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0024 számú A tudományos képzés műhelyei támogatására elnyert pályázat (Debreceni Egyetem) támogatta.**

Köszönöm a figyelmet.

Elérhetőség:
abuczki.agnes@gmail.com